

"Als je leert kijken zie je meer"

Tekst Feikje Breimer

Als u in de zomer wandelt op de Sallandse Heuvelrug, kunt u de kleine roetbij aantreffen. Deze bijensoort is nog geen centimeter groot en heeft het net als de meeste andere insecten in Nederland moeilijk. Imkervereniging Heino e.o. adopteerde op initiatief van biodiversiteitsambassadeur Paul van der Eerden en voorzitter Kees Koopman de kleine zwarte bijtjes. "Imkers en wilde bijen hebben gezamenlijk een probleem; als we daar iets aan willen doen moeten we verder kijken dan de honingbij", legt Paul uit. "De kleine roetbij is ons boegbeeld voor allerlei activiteiten om biodiversiteit te verbeteren."

De honingbijen van Paul bleken het beter te doen in de stad Amersfoort dan in de agrarische omgeving van zijn nieuwe woonplaats Heino. De imker verhuisde drie jaar geleden en schrok ervan. Zijn bijen leverden een veel kleinere honingopbrengst en hadden meer suikerwater nodig om de winter door te komen. Als biodiversiteitsambassadeur zette hem dat aan tot actie.

Ambassadeur

Paul begon in 2014 als imker omdat hij een activiteit zocht waarbij hij buiten bezig kon zijn. "Als je leert kijken, zie je veel meer!" verklaart hij zelf zijn enthousiasme om actief te zijn voor biodiversiteit. "Na mijn imkercursus en mijn eerste bijenvolk begon ik mij steeds meer voor bijen en insecten te interesseren. Toen de NBV de eerste training voor biodiversiteitsambassadeur organiseerde, meldde ik mij direct aan. Het houdt niet op bij honingbijen en hoe meer ik te weten kwam hoe meer het mij ging interesseren." Op zoek naar meer rust en ruimte verhuisde Paul met zijn gezin naar Heino. Hij kocht een stuk grond van een kleine hectare waar hij 6000 bomen pootte voor een voedselbos en hij zich aansloot bij de Imkervereniging Heino e.o. "Dat was aan het begin van de coronaperiode dus veel ruimte voor nieuwe initiatieven was er niet. Ik kwam in gesprek met onze voorzitter Kees Koopman, die het idee opperde om een wilde bijensoort te adopteren. Met dat idee zijn we de samenwerking gaan zoeken met zoveel mogelijk orga-

Paul en Kees poten samen een pruimenboom in het voedselbos van Paul. Foto Feikje Breimer

Paul bij zijn kleine bijenstand in zijn voedselbos. Foto Feikje Breimer

nisaties om met elkaar de biodiversiteit te verbeteren. De kleine roetbij is hiervoor een uitstekend boegbeeld", legt Paul de keuze uit. "We willen als imkervereniging laten zien dat we ons niet enkel om de honingbij bekommeren. Natuurlijk is er plaats voor de honingbij, maar als imkers hebben we de verantwoordelijkheid om op de juiste manier om te gaan met bijvoorbeeld te weinig dracht."

Tien snoepjes

"Ik leg het altijd uit aan de hand van snoepjes. Als je voor tien mensen tien snoepjes hebt is iedereen tevreden, maar als er maar één snoepje is, dan is dat voor tien te weinig. Zo werkt het uiteindelijk ook met honingbijen en wilde bijen. Een volk met 40.000 bijen heeft veel voedsel nodig. Als er weinig aanbod is levert dat uiteraard ook problemen op voor de wilde bijen. Eigenlijk zou je iedere imker moeten verplichten om behalve voor een bijenvolk ook te zorgen voor voldoende dracht. Ik heb zelf op dit moment één volk bij mijn voedselbos staan, daar is naar mijn idee plek voor maximaal twee volken gezien de bloeihoogte."

Kleine roetbij. Foto Henk Wallays

Op die manier blijft er voldoende voedsel voor hommels, wilde bijen en andere insecten. Hier in de omgeving is het aantal volken veel hoger dan dat ik in Amersfoort gewend was. Die volksdichtheid speelt natuurlijk ook een rol voor het welbevinden van bijen."

Samenwerken

Behalve enthousiast imker is Paul ook actief in de politiek voor Groen Links. Met de Duurzaamheidscoalitie (samenwerking voor het milieu tussen de PvdA, D66 en Groen-Links) en imkervereniging Heino e.o. organiseerde hij begin december 2022 in het Dorpshuis Heino de adoptieavond voor de kleine roetbij. "Op de adoptieavond gaven zeven organisaties een presentatie met voorbeelden van wat zij doen voor de biodiversiteit. Van *Natuur en Milieu Overijssel*, het *Waterschap Drents Overijsselse Delta* tot *Duurzaam Heino*, het ontbreekt zeker niet aan plannen en initiatieven. De meerwaarde zit echt in de verbinding. Er waren imkerverenigingen uit Deventer en Raalte aanwezig en wij kregen als organisatoren van de avond de Kruisbestuiving-wisselbokaal uitgereikt van de *Bijenbeweging Overijssel*. De gemeente Dalfsen wil nu ook zo'n avond organiseren. Een goed voorbeeld van de samenwerking is onze leskist met informatie over de kleine roetbij: die komt niet als apart initiatief maar sluit juist weer aan op de lespakketten die *Natuur en Milieu Overijssel* ontwikkelt. Je moet als organisatie niet allemaal apart het wiel gaan uitvinden maar zorgen voor een groot en sterk netwerk waarbij men elkaar helpt."

Kleine roetbij

De kleine roetbij is tussen de 7 en 9 mm groot. Het lichaam is slank, glanzend en volledig zwart met weinig beharing. Op de foto is goed te zien hoe de kleine roetbij stuifmeel verzamelt: ze wentelt zich door het stuifmeel dat op die manier over haar hele lichaam terecht komt. De bijen zijn actief tussen juni en september. De vrouwtjes graven een nest op zandige bodem met weinig begroeiing en hebben een voorkeur voor de rand van voetpaden. Ze zorgen alleen voor hun eigen nakomelingen, maar meerdere vrouwtjes kunnen wel hetzelfde nest delen.

Nieuwe plannen

De avond leverde diverse concrete plannen op, zoals een bijdrage aan het lesprogramma *Escape the Classroom* waarbij de basisscholen uit Salland op de boerderij op bezoek mogen komen. Daar zal het dan onder andere gaan over biodiversiteit, wilde bijen en de kleine roetbij. Voor de nieuw te bouwen wijk Molenwijk in Heino (gemeente Raalte) zullen tuincoaches de nieuwe bewoners begeleiden bij het inrichten van de tuin. ●

Wie graag meer wil weten over de aanpak van imkervereniging Heino e.o. kan contact opnemen per mail met Paul van der Eerden (pvdeerden@hotmail.com).